Çıplak Pay Devri ve Bono

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Bölge Adliye Mahkemesi Ankara BAM 21. Hukuk Dairesi	02.04.2026	Ret

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2023/1142	2026/388	İİK 72, TBK 184

ÖZET

Anonim şirketin %2 payı için sözlü anlaşmayla verilen 360.000 TL bedelli bonoya dayalı takipte, paylar çıplak pay olduğundan devir için yazılı sözleşme ve sermayesi tam ödenmemiş payda şirket onayı gerektiği, bunlar yokken bononun bedelsiz kaldığı kabul edildi.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/ciplak-pay-devri-yazili-sekil-bono-menfi-tespit-bam-2026-388/ →

Karar metni

Adalet Bakanlığı Bedesten sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

T.C. ANKARA BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ 21. HUKUK DAİRESİ 2023/1142 Esas 2026/388 Karar

T.C.

ANKARA

BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ

21.HUKUK DAİRESİ

ESAS NO : 2023/1142

KARAR NO : 2026/388

TÜRK MİLLETİ ADINA

KARAR

BAŞKAN : ... ...

ÜYE : ... ...

ÜYE : ... ...

KATİP : ... ...

İNCELENEN DOSYANIN

MAHKEMESİ : Ankara 7. Asliye Ticaret Mahkemesi

TARİHİ : 30/01/2023

NUMARASI : 2022/523 Esas 2023/56 Karar

DAVACI :

VEKİLİ :

DAVALI :

VEKİLİ :

DAVA : Menfi Tespit

DAVA TARİHİ : 17/08/2022

KARAR TARİHİ : 02/04/2026

GEREKÇELİ KARARIN

YAZILDIĞI TARİH : 07/04/2026

Taraflar arasındaki menfi tespit istemine ilişkin davanın yargılaması sonunda ilamda yazılı gerekçelerle davanın kabulüne yönelik olarak verilen hükme karşı davalı vekilince süresinde istinaf kanun yoluna başvurulması üzerine dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü.

DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; müvekkili ile davalı arasında ... Ambulans Özel Sağlık Asistan Hizmetleri ve ... Sanayi Ticaret Anonim Şirketinin %2 lik satış payı hususunda anlaşma sağlandığını, müvekkilinin anlaşma gereği icra ve davaya konu 360.000,00 TL bedelli senedi güven ilişkisine dayalı olarak imzalayarak davalıya teslim ettiğin, yapılan anlaşmadan vazgeçildiğini, anlaşma sağlanamaması nedeniyle teslim edilen senedin iade edilmesinin talep edildiğini ancak davalı tarafın devir için anlaşılan bedel olan 368.000,00 TL'nin 8.000,00 TL'lik kısmını aldığını ve 360.000,00 TL bedelli senet yönünden müvekkili aleyhine icra takibi başlatıldığını, davalı tarafın kötü niyetle başlattığı bu icra takibi nedeniyle müvekkilinin mağduriyet yaşadığını, dava konusu haksız durum nedeniyle müvekkilinin telafisi imkansız maddi ve manevi zararlara uğradığını belirterek fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla davalı ile yapılan anlaşmanın hisse devri olması, senedin bu amaçla verilmesi ve hisse devrinin gerçekleşmemiş olması sebebiyle müvekkilin davalıya teslim etmiş olduğu senet karşılığında davalıya herhangi bir borçları olmadığının tespitine, dava konusu senedin iptaline veya müvekkiline iadesine karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde özetle; taraflar arasında hisse satışı bedelinin satıcıya ödenmesi sonrasında da hisse devirlerinin yapılması hususlarında anlaşma sağlandığını, davacı tarafın anlaşma dahilinde satış konusu hisse bedelinin 8.000,00 TL'lik kısmını müvekkilinin banka hesabına yatırdığını, geriye kalan 360.000,00 TL borcuna karşılık olarak 15/06/2022 vade tarihli 360.000,00 TL bedelle senedi düzenleyerek müvekkiline teslim ettiğini, söz konusu senedin ödeme tarihi geldiğinde bedelinin ödenmediğini, bedelin ödenmemesi üzerine davacı aleyhine Ankara 29. İcra müdürlüğünün 2022/10686 sayılı dosyası ile takip başlatıldığını, takibin 04/08/2022 tarihinde kesinleştiğini, açılan davanın haksız olduğunu, müvekkilinin hisse satışından hiç bir zaman vazgeçmediğini, davacı tarafın iddiasını yazılı delil ile ispat etmesi gerektiğini, davacı tarafın kusurlu olduğunu, hiç kimse kendi kusurundan yararlanamaz ilkesi gereği davacı tarafın iddialarının haksız ve yasaya aykırı olduğunu savunmuş hukuki dayanaktan yoksun, yasaya aykırı haksız davanın reddine, davaya konu Ankara 29. İcra Müdürlüğünün 2022/10686 sayılı icra takibinin devamına karar verilmesini istemiştir.

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

Mahkemece; taraflar arasında geçerli ve hüküm doğuran pay devir sözleşmesi bulunmadığına göre, taraflar bu uğurda birbirlerinden aldıklarını sebepsiz zenginleşme hükümlerine göre geri vermekle yükümlü oldukları, davacı yan, takip ve dava konusu senedi pay devrine esas olmak üzere davalıya teslim ettiğini iddia edip, davalının da bu hususu kabul ettiğini, bu halde, takip dayanağı senedin pay devrine karşılık verildiği açık olup, pay devrine yönelik geçerli ve hüküm doğuran bir sözleşme ile birlikte şirket onayı bulunmadığına göre, davacın senet nedeniyle borçlu olmadığının tespitini istemesi haklı nedene dayandığından, davanın kabulüne, davacının takip dayanağı senet nedeniyle davalı yana borçlu olmadığının tespitine ve senedin iptaline karar verilmiştir.

İSTİNAF SEBEPLERİ

Davalı vekili istinaf dilekçesinde özetle; ilk derece mahkemesi kararının usul ve yasaya aykırı olduğunu, davalı ...'in sahibi bulunduğu dava dışı ... Ambulans Özel Sağlık Asistan Hizmetleri Ve ... Sanayi Ticeret Anonim Şirketi'nin % 2 hissesini 368.000, TL bedel ile davacı ...'e satılması konusunda tarafların anlaştığını, anlaşma konusu şirket hisselerinin devri sürecinin tamamlanması bakımından davalının son derece ısrarlı davrandığını ancak davacı ... 'in ödeme yükümlülüğünü yerine getirmediğini, ödemenin yapılması ile birlikte davacı ...'in istediği, belirlediği, arzu ettiği usul ve yöntemle hisseyi devire hazır olduğunu defalarca davacıya bildirdiğini,sözleşmenin gereklerini yerine getirmeyenin davacı taraf olup, . davacı tarafın kusurlu olduğunu, davanın kabulünün TMK 2 maddeye aykırı olduğunu , bu nedenlerle ilk derece mahkemesi kararının kaldırılarak talepleri doğrultusunda karar verilmesini istemiştir.

HUKUKİ NİTELENDİRME, DELİLLERİN VE İSTİNAF SEBEPLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dava; taraflar arasında yapılan anonim şirket hisse devir vaadi sözleşmesi uyarınca davacı tarafından düzenlenerek davalıya teslim edilen ve senet nedeniyle davacının davalıya borçlu olmadığının tespiti istemine ilişkindir.

6100 Sayılı HMK'nın 355.maddesi gereğince, istinaf incelemesinin istinafa gelen tarafın sıfatı ile istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak kamu düzenine aykırılık bulunup bulunmadığı hususu gözetilerek ilk derece mahkemesinin taraflar arasındaki ihtilafta görevli mahkeme oluşu ve eldeki davada kesin yetki kuralına da aykırılık bulunmadığı anlaşılmakla işin esasına girilerek yapılan incelemede;

Dosya kapsamında bir örneği yer alan, Ankara 29. İcra Müdürlüğünün 2022/10686 sayılı takip dosyasının ödeme emri incelendiğinde; alacaklı/davalı ... tarafından, borçlu/davacı ... aleyhine, 25/04/2022 tanzim 15/06/2022 vade tarihli 360.000,00 TL bedelli senede dayalı olarak 360.000,00 TL senet bedeli, 991,23 TL senet bedeli geçmiş gün reeskont avans faizi miktarı, 1.080,00 TL senet bedelinin %0,3 komisyon miktarı olmak üzere toplam 362.071,23 TL'nin tahsili için kambiyo senetlerine mahsus icra yoluyla takibe girişildiği görülmüştür.

Takibe ve davaya konu 360.000,00 TL bedelli bononun taraflar arasında şifaen akdedilen davalıya ait ... Ambulans Özel Sağlık Asistan Hizmetleri Ve ... Sanayi Ticeret Anonim Şirketinde bulunan %2 hissenin davacıya devri vaadine karşılık davalıya verildiği konusunda taraflar arasında uyuşmazlık bulunmadığı, buna göre dava konusu bononun şirketin hisse devri karşılığı verildiği kabulü karşısında bononun illetten mücerret olmadığı izahtan varestedir.

Davacı tarafça dava konusu bononun davacıya teslim edilmesine rağmen şirket hisse devrinin gerçekleşmediğinden bahisle bononun bedelsiz kaldığı iddiası ile davalıya borçlu olmadığının tespitinin talep edildiği, davalı tarafça bononun ödenmesi karşılığında hisse devrinin gerçekleştirmeye davalının hazır olduğu bildirilerek davanın reddinin savunulduğu, mahkemece yukarıda açıklanan gerekçe ile davanın kabulüne karar verildiği ve ilgili karara karşı davalı tarafın istinafa geldiği uyuşmazlık konusu değildir.

Davalı tarafın istinaf itirazları kapsamında uyuşmazlık, taraflar arasında yapılan hisse devrinin geçerli olup olmadığı, dava konusu bono nedeniyle davacının davalıdan alacaklı olup olmadığının belirlenmesi noktasında toplandığı görülmüştür.

Taraflar arasında şifa-i olarak şirket hisse devir anlaşması yapıldığı, bononun davacı tarafça bu anlaşmaya istinaden davalıya teslim edildiği ancak yazılı şekilde herhangi bir hisse devir sözleşmesi yapılmadığı tarafların kabulündedir.

Davalı tarafça her ne kadar dosyaya bir kısım whatsapp yazışmaları sunulmuş ise de, ilgili yazışmaların tarafların karşılıklı iradelerini içerir yazılı hisse devir sözleşmesi mahiyetinde olmadığı görülmüştür.

Dava konusu ... Ambulans Özel Sağlık Asistan Hizmetleri ve ... Sanayi Ticaret Anonim Şirketi'nin esas sözleşmesi incelendiğinde; başlangıçta taahhüt edilen ve ödenen sermeyenin 200.000,00 TL olduğu, 10/05/2018 tarihli genel kurul kararı ile şirket sermayesi 200.000,00 TL'den 400.000,00 TL'ye çıkartılarak, şirket esas sözleşmesinin 6. maddesinin; "şirketin sermayesi, beheri 50,00 Türk Lirası değerinde 8.000 paya ayrılmış toplam 400.000,00 Türk Lirası değerindedir. Bu payların tamamı nama yazılıdır." şeklinde tadil edildiği, esas sözleşmede, payların nama yazılı olacağı belirlenmiş olmasına rağmen şirket tarafından nama yazılı hisse senedi çıkarılmadığı gibi,

sonradan sermeye arttırımına gidilmesine rağmen, arttırılan 200.000,00 TL sermayenin, sadece 50.000,00 TL'sinin ödendiği, bu halde göre şirket paylarının, çıplak pay niteliğinde olduğu ve mahkemece de bu hususun tespit edildiği görülmüştür.

Dava tarihinde yürürlükte bulunan “Hisse Senetlerinin Devri” başlıklı TTK’nun 415. ve 416. maddelerinde, hamile ve nama yazılı hisse senetlerinin ne şekilde devredileceği gösterilmiş olup, her iki halde de hisse devrinin noterden yapılması gerektiği, bunun sıhhat şartı olduğuna dair bir koşul yoktur. TTK'nun 415. maddesinde hamile yazılı pay senetlerinin devri için özel bir düzenleme getirilmiştir. Hamile yazılı senetler, elden teslim ile devir edilir. Bu işlem ile pay devri yapılmış olur. Nama yazılı pay senetleri ise ciro ve teslim ile devir edilir. Ancak, devir şirkete karşı ancak pay defterine kayıtla hüküm ifade eder. Anonim ortaklığın çıplak paylarının devri konusunda TTK bünyesinde bir hüküm bulunmamaktadır.

Payın devredilebilirliği ilkesi uyarınca, çıplak payın da senede bağlanmış paylar gibi serbestçe devredilebileceği hususunda görüş birliği mevcuttur. Ancak payın serbestçe devredilebilirliğine getirilen kanuni ve iradi sınırlamalar kuşkusuz çıplak pay için de geçerlidir. Çıplak payın devri genel hükümler doğrultusunda yapılır. Uygulanacak hükümler payın bedelinin tamamen ödenmiş olup olmadığı hususuna göre değişir. Bedelinin tamamı ödenmiş çıplak payın devri genel hüküm niteliğindeki alacağın temliki hükümlerine göre gerçekleşir. Alacağın temliki tasarufi bir işlem olduğu için, bununla çıplak pay devralana geçer. Şekil olarak bedeli tam ödenmiş çıplak payın devri, payın devredildiğini içeren yazılı bir temlik beyanının devralana verilmesi ile söz konusu olur. Anonim ortaklık payı bünyesinde çeşitli alacak hakları bulundurmaktadır. İşbu alacak haklarının devredilmesi eğer pay senede bağlanmamışsa, ancak BK'da düzenlenen alacağın temliki vasıtasıyla gerçekleşebilir. Alacağın temliki de yazılı şekilde yapılır. Bedeli hiç ödenmemiş veya kısmen ödenmiş çıplak payın devrinin hukuki niteliği bedelinin tamamı ödenmiş çıplak payın devrinden farklıdır. Zira, bedelinin tamamı ödenmiş pay tali yükümleri bir yana bırakacak olursak, pay sahibi açısından her hangi bir malvarlıksal borç içermemekte dolayısıyla sahip olduğu alacak hakkı niteliğindeki haklarından ötürü devri yukarıda açıklandığı üzere alacağın temliki hükümlerine göre gerçekleşir. Ancak bedeli tam olarak ödenmemiş pay için aynı şeyi söylemek mümkün değildir. Çünkü bedeli tam ödenmemiş pay, pay sahibi dışından malvarlıksal borç niteliğindeki taahhüt edilen pay bedelinin ödenmesi borcunu içerir. Anonim ortaklıklarda pay sahibinin asli borcu, taahhüt ettiği payların karşılığını oluşturan edimin ifasıdır. Bu kural hem nakdi hem de ayni sermaye taahhüdü için geçerlidir. Pay sahiplerinin taahhüt ettikleri payların karşılığını oluşturan edimi ifa etme borçları, ortaklık dışında da bir alacak hakkı teşkil eder. Bu durumda, karşılığı tamamen ödenmemiş bir payın devri devralan kişi açısından bir borç yüklenmesi niteliğine sahip olacağından ötürü devir işleminin borcun üstlenilmesi hükümleri uyarınca, yani bir iç üstlenme sözleşmesi ve alacaklı konumundaki anonim ortaklığın onayı alınmak sureti ile yapılması gereklidir. İç üstlenme sözleşmesinin tabi olduğu şekil şartı hakkında hiç bir hüküm öngörülmemiştir. Bu sebepten ötürü, hukukumuzda hakim olan şekil serbestisi ilkesi uyarınca tarafların söz konusu nakil sözleşmesini herhangi bir özel şekle bağlı olmaksızın sözlü, yazılı veya resmi şekilde yapabilme hususunda serbest oldukları düşünülebilir. Ancak pay, sadece kendisine bağlanan borçların değil aynı zamanda hakların da kaynağını teşkil eder. Alacak haklarının devrinin alacağın devri hükümlerine tabi kılındığı düşünülecek olursa, taahhüt edilen payın karşılığını ödeme

borcunun yanında, ortaklık haklarını da içeren bedeli tam ödenmemiş payın devri işleminin de yazılı şekilde yapılması zorunluluğu söz konusudur. Dolayısıyla bedeli tam olarak ödenmemiş çıplak payın devri yazılı bir devir beyanı ile birlikte anonim ortaklığın onayının alınması ile gerçekleşir. Anonim ortaklık adına devir işlemine onay vermeye eğer ana sözleşmede farklı bir düzenleme bulunmuyorsa yönetim kurulu yetkilidir. (doktrindeki bir esere atıf). (Emsal Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 03/11/2014 tarih, 2014/6567 E, 2014/16638 K sayılı ilamı)

Yukarıda ki açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde, dava konusu devre esas payların çıplak pay niteliğinde olup ancak yazılı şekilde akdedilecek devir sözleşmesi ile devredilmesinin mümkün olduğu, taraflar arasında pay devrine ilişkin düzenlenmiş ve imza altına alınmış yazılı bir devir sözleşmesi bulunmadığı, bu durumda geçerli bir pay devrinden bahsetmenin mümkün olamayacağı, geçersiz sözleşme nedeniyle davacı tarafça davalıya verilen bononun bedelsiz kalacağı ve davalı tarafça davacıya iadesi gerekeceği anlaşılmakla mahkemece yazılı şekilde davanın kabulüne karar verilmesi usul ve yasaya uygun bulunmuştur.

Geçersiz sözleşmenin hukuki sonuçları gözetildiğinde davalının, devri davacının kusurlu davranışları ile gerçekleşmediği savunmasına da itibar edilmemiştr.

Tüm bu nedenlerle ilk derece mahkemesinin davanın kabulü yönündeki kararında herhangi bir isabetsizlik görülmediğinden davalı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar vermek gerekmiş ve takdiren aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Yukarıda Açıklanan Nedenlerle;

1-Davalı vekilinin istinaf başvurusunun HMK'nın 353/(1)-b.1 maddesi gereğince ESASTAN REDDİNE,

3-Davalıdan alınması gerekli olan 24.591,60 TL harçtan peşin alınan 6.147,90 TL harcın mahsubu ile bakiye 18.443,70 TL harcın davalıdan alınarak Hazineye gelir kaydına,

3-Davalı tarafça yapılan yargılama giderlerinin üzerinde bırakılmasına,

4-İstinaf incelemesi sırasında duruşma açılmadığından taraflar yararına vekalet ücreti taktirine yer olmadığına,

Dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda HMK'nın 361. maddesi uyarınca gerekçeli kararın tebliğinden itibaren iki haftalık süre içerisinde Yargıtay'da temyiz kanun yolu açık olmak üzere oy birliği ile karar verildi. 02/04/2026

Başkan- ... Üye - ... Üye -... Zabıt Katibi -...

... ...